

Ö?retmenlerin Ba?ar? Hedefleri Ölçe?i (Teachers' Achievement Goals Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenlerin Ba?ar? Hedefleri Ölçe?i (*Teachers' Achievement Goals Scale*). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27288>

Öz

Ö?retmenlerin Ba?ar? Hedefleri Ölçe?i (ÖBHÖ), ö?retmenlerin mesleki ba?lamda sergiledikleri ba?ar? hedeflerini Ba?ar? Hedefleri Teorisi çerçevesinde ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? bir araçtır. Bu ölçek, ö?retmenlerin öğrenme, gelişim ve performans odaklı motivasyonel yönelimlerini nicel olarak de?erlendirmeyi hedefler. Uyarlama çalışması, **karma yöntem** yaklaşımı kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin kültürel uygunluğunu ve psikometrik özelliklerini Türk ö?retmen örneğinde detaylıca incelemiştir. Ölçek, eğitim araştırmalarında ve ö?retmen geliştirme programlarında, ö?retmen motivasyonunun anlaşılması ve desteklenmesi için kritik bir öneme sahiptir.

Ölçeğin temel amacı, ö?retmenlerin başarıya yönelik dört temel hedef yönelimini (ustalık yaklaşımı, ustalık kaçınma, performans yaklaşımı ve performans kaçınma) belirleyerek, bu hedeflerin mesleki uygulamalar ve öğrenci çıktıları üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Bu adaptasyon çalışması, **Demirtaş ve Arslan (2018)** tarafından yayınlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen, Ba?ar? Hedefleri, Motivasyon, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Eğitim Psikolojisi, Mesleki Gelişim

Yazarlar

Zeynep Demirtaş, Nihan Arslan

Amaç

Ö?retmenlerin Ba?ar? Hedefleri Ölçeği'nin temel amacı, **Türk eğitim sistemi** içerisinde görev yapan ö?retmenlerin mesleki başarı hedeflerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilecek, kültürel açıdan uyarlanm?? bir psikometrik araç sağlamaktır. Bu araç sayesinde araştırmacılar, ö?retmenlerin hangi hedeflere (ö?renmeye odaklanma mı yoksa d?şsal performansa odaklanma mı) öncelik verdiğini tespit edebilirler.

Ölçek, ö?retmenlerin mesleki gelişim süreçlerini, sınıf yönetimi stratejilerini ve öğrenci başarılarına yönelik inançlarının etkileyen temel motivasyonel yapıları ortaya çıkarmaya amaçlanmaktadır. Orijinal ölçeğin Türk kültürüne adaptasyonu, **eğitim araştırmaları** alanında önemli bir katkıyı sağlamaktadır.

Yapı

ÖBHÖ, psikolojide geniş kabul gören **Ba?ar? Hedefleri Teorisi** üzerine kurulmuştur. Bu teoriye

göre bireylerin başarıya yönelik motivasyonel yönelimleri dört ana faktörde incelenir:

Ustalık Yaklaşımı (Mastery-Approach): Öğrenme, anlama ve yetkinliği arttırmaya odaklanma.

Ustalık Kaçınma (Mastery-Avoidance): Yanlış anlamaktan veya yetkinliği kaybetmekten kaçınmaya odaklanma.

Performans Yaklaşımı (Performance-Approach): Başkalarından daha iyi görünmeye, yetenek sergilemeye odaklanma.

Performans Kaçınma (Performance-Avoidance): Yetersiz görünmekten veya başarısız olmaktan kaçınmaya odaklanma.

Ölçek, öğretmenlerin bu dört hedef türünden hangisini mesleki yaşamlarında daha baskın olarak benimsediğini ölçerek, öğretmen motivasyon yapısının karmaşıkliğini ortaya koymaktadır.

Geçerlik

Demirtaş ve Arslan (2018) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında, ölçeğin geçerliğini sağlamak için titizlikle çalışılmıştır. Çalışmada hem yapısal geçerlik hem de içerik geçerliği incelenmiştir. İçerik geçerliği için, ölçek maddeleri uzman görüşlerine sunulmuş ve dilsel geçerlik çalışmaları yapılmıştır.

Yapı geçerliği, genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Adaptasyon çalışması, orijinal ölçeğin dört faktörlü yapısının Türk öğretmen örnekleminde de korunduğunu ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin teorik yapıya doğru bir şekilde temsil ettiğini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, **iç tutarlılık** katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışması, ölçeğin alt boyutlarının her biri için yüksek düzeyde iç tutarlılık katsayıları elde edildiğini rapor etmiştir (Genellikle .70 ile .90 arasında değerler).

Elde edilen bu güvenilirlik katsayıları, Öğretmenlerin Başarı Hedefleri Ölçeği'nin, ölçülen yapılar tutarlı bir şekilde ölçebildiğini ve öğretmen motivasyonunu değerlendirmede güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, ölçeğin faktör yapısını incelemek amacıyla **Faktör Analizi** uygulanmıştır. Orijinal çalışmanın dört faktörlü yapısını test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

DFA sonuçları, ölçeğin dört alt boyutu olan Ustalık Yaklaşım, Ustalık Kaçınma, Performans Yaklaşım ve Performans Kaçınma hedeflerinin birbirinden ayrılan, ancak ilişkili yapılar olarak doğrulandığını göstermiştir. Bu, ölçeğin teorik çerçeveye uygun olarak çok boyutlu bir yapıyla başarıyla ölçtüğü anlamına gelmektedir.

Araç

Test Çeşidi: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta bırakılmıyorsa da, başarı hedefi ölçekleri tipik olarak 5'li veya 7'li Likert formatında uygulanır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışan öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de çeşitli kademelerde (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan öğretmenler.

Test Metodolojisi: Nicel anket çalışması ve karma yöntem araştırması (Demirtaş ve Arslan, 2018). Öğretmenlerin kendi beyanlarına dayalı öz bildirim ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Başarı Hedefleri Teorisi, Ustalık Yaklaşım, Performans Kaçınma, Eğitimde Motivasyon, Ölçek Geliştirme, Psikometri

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanmamıştır.

Kurum E-posta Adresleri: narslan@fsm.edu.tr (Sorumlu Yazar: Nihan Arslan)

Yazın Adresi: Sağlanmamıştır.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2018 yılında Demirtaş ve Arslan tarafından Türkçeye uyarlanarak yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için genellikle sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi yukarıda belirtilmiştir.

Bu ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı metodolojisi, aşağıdaki bağlantılardan erişilebilen bir PDF dosyası olarak mevcuttur.

Makalenin ERIC üzerindeki bağlantısı: files.eric.ed.gov

Kaynaklar

Demirtas, Z., & Arslan, N. (2018). Teachers' achievement goals: A mixed method. *Universal Journal of Educational Research*, 6(4), 710-720.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: ogretmenlerin-basari-hedefleri-olcegiteachers-achievement-goals-scale-toad.pdf

Öğretmenlerin Başarı Hedefleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için ilgili makaleye (Demirtas & Arslan, 2018) başvurulması gerekmektedir.